

S IVANEM HOFFMANNEM O ENERGETICKY
ÚSPORNÝCH, NÍZKOENERGETICKÝCH
A PASIVNÍCH DOMECH

Lidé si méně věří

KRIZE JE MENŠÍ, NEŽ SE PÍŠE V NOVINÁCH, LIDÉ
POUZE ZTRÁCEJÍ DŮVĚRU V SAMA SEBE – ŘÍKÁ
V ROZHOVORU MAJITEL FIRMY DODÁVAJÍCÍ
RODINNÉ DOMY STAVĚNÉ ZE SYSTÉMU
ZTRACENÉHO BEDNĚNÍ VELOX.

Petr Zavdil

Vaše firma již existuje přes sto let... Do Chrudimi jste přišli z Paříže...

Rodina mého dědečka žila velmi dlouho ve Francii. Od napoleonských válek – původně pocházela z Blanska. Dědeček si zakládal na tom, že umí česky, byl velice slovansky založen, navštěvovali ho v Paříži čeští spisovatelé, například Jaroslav Vrchlický...

A jak jste se ocitli zpátky v Čechách?

Sokolové z Chrudimě v roce 1989 přijeli na světovou výstavu, dědeček se s nimi setkal, ujal se jich během jejich pobytu a oni ho

pozvali do Chrudimě. Přijel se skutečně podívat, chytilo ho nějaké Heimweh, odstěhoval se sem a od té doby tu žijeme. Můj tatínek byl nejmladší syn a narodil se již tady.

A vy jste převzal rodinnou firmu po něm...

Řídím rodinnou firmu již ve třetí generaci, přičemž můj dědeček byl ročník 1854, tatínek 1902, já 1940.

A kdo bude vaším nástupcem?

Za deset let převezme firmu můj vnuk, kterému je teď dvacet.

IVAN HOFFMANN

(*1940)

Hlava významné chrudimské rodiny. Majitel firmy, která se již 110 let zabývá módou a designem. Někdejší jachtař, vicemistr světa ve třídě Finn. Podílel se na výstavbě první československé jaderné elektrárny v Jaslovských Bohunicích. V roce 1991 restituoval majetek a založil firmu Hoffmann s. r. o. Znovu v Chrudimi otevřel módní salon – firma šije pro řadu významných osobností, kožešnický ateliér a zlatnictví. A začal stavět rodinné domy z Veloxu – systému ztraceného bednění. Stále se věnuje sportu – jezdí na kole.

FOTO TOMÁŠ ŽELEZNÝ

Čím se firma původně zabývala?

Firma původně byla módní, kožešnická a designéřská. U nás začínali například bratři Pokorní – jeden z nich – Zdeněk – byl autorem Expa 58 (*restaurace v Letenských sadech, dnes kancelářská budova, pozn. autor*). Později jsme svou činnost rozšířili o zahraniční obchod.

To bylo před válkou...

Ano. Za války sem byla dosazená válečná výroba. Po válce jsme se trošičku zmátli a v osmačtyřicátém nás znárodnili. Mě cel-

kem jedenáctkrát stačili vyhodit z různých škol, například do gymnázia v Chrudimi jsem chodil jen 15 minut. Průmyslovou školu stavební v Čáslavi jsem též nedodělal, odtamtud mě také vyhodili, tak jsem jezdil s koněm. Vysokou školu jsem dělal až dálkově.

Pak byla léta komunismu...

Čtyřicet, vlastně jedenačtyřicet let jsme byli znárodnění, já jsem firmu v roce 1991 restituoval. V témže roce jsem pořádal první módní přehlídku a postavil první veloxový dům.

Jak jste se k tomu dostal?

Rodiče byli před válkou investoři, developeři, řeklo by se dnes. A dům jsem si postavil pro sebe v roce 1991, první z 1700 rodinných domečků. S architektem Köhlerem dělám dodnes. A na domě bych ani dnes nic nezměnil. Mimochodem, když končil minulý režim, byl jsem ředitelem výstavby části atomové elektrárny Jaslovské Bohunice.

A proč Velox?

Můj zeť byl tou dobou šéfem Veloxu ve Vídni. Moje dcera se vdala do Vídně proto, že po ní chtěli, aby vstoupila do socialistického svazu mládeže.

A začal jste stavět další domy i pro zákazníky...

Založil jsem firmu, otevřel jsem si módní ateliér, kožesnický ateliér a zlatnictví – to jsme také měli v rodině ze strany mé manželky. Tam, kde je dneska zlatnictví, sídlili chrudimští hovnometaři (*smích*). A začalo jsem se věnovat také zahraničnímu obchodu, obchodoval jsem s cementem, zastupoval jsme slovenské a české cementárny, zprostředkoval jsem export jejich cementu.

Jak jste získal kontakty na Západě?

Dost jsem se tam pohyboval, protože jsem dlouho závodil na lodi, věnoval jsem se jachtingu (*Ivan Hoffmann byl vicemistrem světa ve třídě Finn, pozn. autor*). Ale zpět k domům... Takže jsem postavil první dům, další rok deset, pak asi třicet. V roce 1996 jsme vyhráli Dům roku s domem Afrodité – těch jsme postavili ke třem stům.

Jak tady byl Velox přijímán?

V roce 1972 československé státní lesy koupily licenci na výrobu technologie Velox, tenkrát ovšem byla bez izolace. Protože měli spoustu odpadního dřeva – ta základní deska je štěpkocementová, 90 procent dřeva, devět procent cementu a vodní sklo. Ta technologie je ekologicky nezávadná, stavěly se z toho mateřské školky, školy a trochu i rodinné domy. Sama o sobě je ta technologie už 55 let stará.

Když jsem s tím začínal, byly desky už s izolací. Já mám na svém domě 10centimetrovou, dneska používáme 15 cm jako základ a více. Můj dům je v kategorii nízkoenergetický a stojí už dvacet let.

Co bylo pro vás u prvních domů nejdůležitější?

V první etapě jsme se spíše soustředili na to, jak ty domy mají vypadat. Pak jsem najednou zjistil, že bydlím v domě, kde platím za vytápění mnohem méně než u menších domů, v nichž jsem bydlel dřív. Když jsem ho stavěl, stál kubík plynu korunu čtyřicet, tak se to tak nebralo.

A jak jste se dostali k nízkoenergetickým a pasivním domům?

Pak přišla série ekonomických domů – začali jsme domy zmenšovat, pak přišly domy ekologické, už nízkoenergetické. Energetičností domů se soustavně zabýváme dvanáct, třináct let. Předtím jsme říkali: ano, my stavíme úsporné domy. Ale co to je úsporný dům,

nebylo definováno, dokonce to do dneška definováno není. Je to stanoveno velice vágně, v žádné normě to není. Důležitý je účet, kolik zaplatíte za plyn.

Typové pasivní domy pro vás kreslí v Bratislavě...

Jsou to mí přátelé, s nimi stavíme domy zase už jiné formy, tvarově vhodné pro jedenadvacáté století. Problém je, že prostě nelze stavět jen takové domy. Máme některé domy ve variantě s rovnou střechou, stanovou, pultovou... protože některé typy střech někde neprojdou... A někde se taky nehodí... Prostě estetika nespočívá v tom, že postavíme solitérní, úžasný dům, který je jako pěst na oko. To je jako v módě: nelze se extravagantně obléknout, musím zůstat elegantní, elegance spočívá v kráse a nenápadnosti, a ne v kráse a nápadnosti.

Prostě nabízíme domy do různých prostředí: do venkovského prostředí, do rekreačního prostředí, máme domy do sídlišť...

Satelitů...

Aby tam zapadly, ale nebylo by to podnikatelské baroko, nemáme tam žádná cingrlátka, žádné kuželky... Prostě se tam domy musí nějak zapasovat. A potom, to je důležité, lidé mají také nějakou svoji představu a my ji nemůžeme úplně zlomit. Velmi často krůček po krůčku říkáme: ale tohle by nebylo hezké. Učíme je znát světové strany a hospodařit se sluncem. Říkáme jim většinou: postavte si dům menší a nepodsklepujte ho...

Proč?

Řeknu vám historku. Přišel jeden člověk, že chce stavět dům a že ho musí mít podsklepený. Jeho paní říkala: kam dám brambory? A já jsem odpověděl: mám pro vás úžasný nápad, nepodsklepujte to, vezměte celou rodinu, jděte do Zlaté hvězdy, objednejte si kompletní menu s aperitivem a lahvičkou vína a ušetříte. Sklep vás bude stát 600 tisíc korun, máte hypotéku na šest procent, to je 36 tisíc korun jenom úroky, plus ta splátka. V nejbližších dvaceti letech vás to bude stát padesát tisíc ročně navíc, tak si to vydělte: každý týden tisíc korun.

Nebo přijdou zákazníci a ukážou vám na počítači obrovský dům, rezidenci... Mají na to peníze. Ale k takovému domu by byli potřeba dva stálí zaměstnanci. Protože buď je manželka uklízečka a pokojská, nebo žije. Byl to případ starší manžel, mladá manželka, druhá, tak jí chce postavit rezidenci. Byl to velice pracovitý člověk, majitel majoritního podílu ve velké firmě. Tak jim říkám: postavte si dům, abyste v něm byli šťastní. Šťastní ale nebudete z toho, že máte pořád hodně práce na domě.

Radím lidem univerzální pokoje... Pokoj pro hosty, kde je současně druhá televize, kde je současně domácí počítač, kde je současně domácí kancelář apod.

A pak jste se dostali k pasivním domům...

Od začátku stavíme domy na takových 60 kWh/m² a rok. Dnes je náš standard mezi 35 a 40 kWh. A pasivní domy jsem stavěli ještě před akcí Zelená úsporám. Velox je totiž proměnný systém, lze z něj postavit cokoli. Teď se v technologii Velox projektuje na

„Energie je cenná,
je to valuta, je to
také vyjádření
životního stylu.“

1

2

3

4

Domy od společnosti Hoffmann: Lime 20 Passive (1), individuální projekt (2), Athena (3), Atlas (4)

Slovensku katolický kostel. Bude nízkoenergetický. Protože církev pochopila, že věřící víc věří, když jim je teplo.

Energie je cenná, je to valuta, je to také vyjádření životního stylu. Nikdo už není moc velký hrdina, když přijede s nějakým obrovským autem a spotřebou dvacet litrů. V Rakousku už je to dneska bonton. Když chce někdo mít nějakou pozici ve společnosti, neočekává se, že bude okatě rozhazovat peníze, například i za neúspěšná auta.

Ano, začali jsme stavět pasivní domy. Máme i typové pasivní domy. Typový projekt ale pro nás není žádné dogma. Chcete dvojgaráž místo jedno garáže? Umíme to. Neděláme totiž žádné panely. Jsme stavební systém.

Kolik vašich pasivních domů dnes stojí?

Máme deset, dvanáct pasivních domů, šedesát projektů nízkoenergetického standardu.

Jak se prodávají vaše typové pasivní projekty Spruce a Maple?

Je to dobré, ale nikoli vynikající. V těch domech se musí dodržovat určitý způsob bydlení. Je u nich stanovena o něco vyšší hranice, než je standard. Naše pasivní domy mají spotřebu energie většinou

pod 15 kWh, po dvou letech někdy vychází i 11 kWh. A fungují úžasně. Včetně ohřevu teplé užitkové vody. Takže kdyby se to odečetlo...

Ale stavět dům o 25 až 30 kWh je optimální, i s výhledem na další generaci dopředu. A náklady na topení se v takovém domě se pohybují včetně ohřevu teplé vody kolem 15 tisíc ročně, což je akceptovatelná položka, energie už dnes nepůjde skokově nahoru, už se to vyvážílo.

Určitá váhavost vůči pasivním domům je dána zvýšenými náklady na výstavbu... O kolik přijde pasivní dům dražší?

Pasivní dům oproti nízkoenergetickému v naší technologii je dražší o 15 až 20 procent. Pak musí zákazník použít kupeckou matematiku, zda se mu to vyplatí. Musí tam být rekuperační větrání, jinak to nelze. Musí tam být silnější izolace, kvalitnější okna a stavba musí být hlavně přesně provedena. Naše technologie umožňuje stavět domy skutečně vzduchotěsné. My máme průměr 0,38 – norma pro pasivní domy je 0,5. My máme 0,22 nejméně, 0,48 nejvíce.

Řeknu vám jiný příklad. Pan architekt Köhler, se kterým spolupracuji, je úžasný, je to od Pánaboha nadaný člověk pro estetiku, krásu, vyváženost, ale není technik. Postavil si dům – k mému

překvapení nikoli z Veloxu, ale z betonových tvárníc. A v domě zhruba stejné velikosti, jako mám já, tři sta metrů ode mě, platí čtyřikrát tolik za vytápění. 80 tisíc ročně. Ono to dnes není žádné neobvyklé číslo, pořád se nejvíce staví domy se spotřebou kolem 110 kWh. Je to i šlendriánem, šetřením na izolacích, můžou za to i technologie, které se používají.

A jak se zákazníci dívají na další omezení pasivního domu?

Rekuperace dejme tomu stojí 250 tisíc, ale ušetří se za kompletní topení. Plynový kotel stojí 150 tisíc, takže jsou to o 100 tisíc zvýšené náklady. Velmi doporučujeme rekuperaci.

Jde pak také o určitý styl bydlení. V Rakousku máme postavené nízkoenergetické domy, které univerzita v Klagenfurtu velice dlouho testuje. A zjistilo se, že když se z domu například odstěhovala dcera, která se často sprchovala, fénovala si vlasy, tak najednou tam chyběla energie. Nejen energie, kterou ona sama vyzařuje, ale také teplo uvolňující se při vaření jejího jídla, při sprchování apod. A dům najednou skončil těsně nad hranicí nízkoenergetického. V tom domě najednou bydleli dva lidé...

Pasivní dům má například přísně omezenou velikost. Nelze si postavit velký pasivní dům. Protože se tam počítá se sekundárními zdroji tepla.

Dokonce se doporučuje vést společenský život, zvat si často přátele, návštěvy...

Ano. To také. Ta energie tam zůstane: vařím si guláš, zůstane tam, sprchuju se, zůstane tam. Lidé by v takových domech měli co nejméně otevírat okna – dokud se venku neoteplí. Základní chyba některých projektů je zbytečně mnoho pohyblivých oken, všechna okna jsou otevírací. To je zbytečné. Těsnění se totiž po nějaké době unaví. Pevné zasklení je – nechci říct navždy – ale na desítky let.

Není to něco, co je pro Čechy nezvyklé? Že se nadá otevřít okno?

Samozřejmě, že je to nezvyklé. Ale Češi se také naučili jezdit úsporně auty. A to bylo přeci také nezvyklé.

Několik mých spolužáků, jsou to dnes sedmdesátiletí penzisté, bydlí v domečcích ze 70. let. A na zimu se stěhují do jednoho pokoje a kuchyně, do 1 + 1, protože nemají na vytápění. A život pro ně začíná až v květnu. Například u těch tzv. šumperáků. Kdo má peníze, vymění okna, zvenku zateplí, ale kdo nemá...

Myslíte si, že je krize?

Je útlum. Krize ale není taková, jak se píše, jak to zvenku vypadá. Neprodává se méně aut, lidé na Vánoce neutrácejí méně. Jeden můj zákazník loni na podzim přesunul zahájení stavby na letošní jaro. Paní je ředitelkou pobočky banky v okresním městě, kterou samozřejmě nevyhodí v práci, když u nich má úvěr, pán byl zvěrolékař. A zrovna tito dva lidé! Neumím si představit bezpečnější pracovní místa! Najednou ztrácí důvěru v sebe sama. A bojí se začít stavět na podzim. Že to na jaře bude lepší – já nevím, jestli to bude lepší.

Takže krize je mnohem menší, než se píše v novinách. Je to spíše

ztráta důvěry lidí v sebe sama. Když si věřím a něco umím, tak to přeci dokážu prodat!. Když jsem zvěrolékař a ředitelka banky, tak přece...

Co vaši zaměstnanci? Mají bezpečná své místa?

V naší firmě má každý svou jistotu a takových firem jsou spousty. Když byla zima a nemohli jsme stavět, přesto jsem svým lidem platil. U nás bylo od začátku pět týdnů dovolené – nevím, kolik je dneska. U nás si lidé do 14 dnů nemusejí, když jsou nemocní, brát neschopenku.

Bylo to tak vždycky. Takový ten vztah. A hodně nám to pomohlo. Za války jsme třeba schovávali několik lidí v katakombách pod těmito baráky. Tenkrát šlo tatínkovi o kejhák. Pak si na nás po zrušení kapitalismu v Čechách netroufli. Náčelník vojenské správy tady byl schovaný půl druhého roku. Jestli sáhnete na pana Hoffmanna, tak vás postřelím, říkal pak.

Takže vtom pokračujete...

Sociální cítění je strašně důležité.

A jak se vás dotkla krize?

Řeknu vám i čísla: v roce 2009 jsme měli obrát 120 milionů korun, vloni to bylo jenom o něco málo méně, ale ne tak výrazně. Postavený počet domů se příliš nesnížil, začali jsme stavět menší domy, máme pořád stejnou montážní kapacitu. Klesli jsme ze 140 domů na 110, 115.

Publikujete v reklamě účty za topení ve svých domech. Sledujete to u každého domu?

Dostávám asi 50 účtů každý rok (studuje jeden z účtů). Na kubíky to bylo 2120, teď je to 2130. Spotřebovali úplně stejně. Zveřejnit číslo, za kolik se dům vytápí, si v republice nikdo nedovolil. Jsme jediní. Myslel jsem, že mě někdo bude následovat. Ale nikdo! Nikdo si to nedovolil.

Proč?

Nechci spekulovat. Jsou technologie, které se na to nemůžou dostat ze své podstaty. Nebo firmy ze své technologie špatně staví. U jiných technologií se chyby dělají mnohem snáz. U Veloxu žádné svislé spáry nejsou. Naše technologie je svým způsobem odolná vůči chybám. Domy nám montuje jedenáct čt. Máme i firmy, které jsme to naučili. Musím mít jistotu, že to opravdu umí. Pošlu tam na své náklady dělníka, ať s nimi na prvních třech domech dělá. Aby se to naučili.

Takže kdybych se rozhodl, že si to postavím sám...

Pošleme k vám lidi na zaučení a pak těsně před betonáží. Betonování musí být kontinuální, kolem dokola. U Veloxu se nepoužívají výztuže, překlady.

A co dřevostavby? Nekonkurují vám? Například v Rakousku?

V Rakousku se dnes zaměřují na stavění škol, nemocnic, úřadů z Veloxu v pasivním standardu. To je dáno zákonem. A oni dnes nestačí vyrábět, z Čech se vozí materiál do Rakouska.

„Když je venku deset stupňů, tak se v našich domech topí jenom v koupelně.“

A co u rodinných domů? Ne každý chce bydlet v betonu...

Tady se pořád ještě staví dvanáct tisíc domů ročně. Jako u aut. Ne každý chce coupé, ne každý chce kombi, někdo chce sportovní auto, aby to mělo zvuk. Ne každý chce bydlet v betonu, ne každý ale chce bydlet v dřevostavbě.

Jaké tedy mají veloxové domy výhody oproti třeba dřevostavbám?

Dřevostavba je energeticky velice úsporná, když je zima. V létě ale potřebujete klimatizaci, protože nemá setrvačnost, aby vyrovnávala denní a noční teploty. A dřevostavba bude mít vždycky problémy s akustikou. Spláchnout záchod v jakékoli dřevostavbě je zážitek pro celou rodinu. Ale proti dřevostavbám nic nemám. Ve Skandinávii, kde je osm měsíců zima, se vyplatí stavět lehké domy, úžasně zaizolované, s malými okny, protože nepočítají vůbec s příjmem energie. Náš základ šetření spočívá v tom, že na jaře a na podzim, kdy slunce má nižší dráhu, proniká sluneční záření dovnitř a teplo se tam akumuluje. Akumulace dřevostavby je šedesátkrát nižší než u našeho betonového jádra. Máme pětkrát až sedmkrát větší akumulaci než cihly. Patnáctkrát než plynosilikát.

Když je venku deset stupňů, tak se v našich domech topí jenom v koupelně. Je tam dostatek tepla ze slunečního záření.

A jaké má přednosti dřevostavba?

Já sám jsem jednou někomu doporučil dřevostavbu. Přišel za mnou zákazník, že potřebuje rychle ubytovat rodiče, že chtějí postavit malý domeček. A ukázalo se, že je potřeba, aby do června bydleli. Říkal jsem jim: to v naší technologii prostě nejde, vaše řešení je dřevostavba...

Dá se tedy jednoduše říct, pro koho je domek postavený z Veloxu vhodný a pro koho ne?

Kromě dřevostaveb nemáme konkurenci v nákladech na bydlení. Dřevostavby jsou naší přímou konkurenci. Jak jsem říkal, dřevostavba, aby se komfort bydlení uchoval, potřebuje v létě klimatizaci. Je známo, že provoz klimatizace v létě stojí více peněz než topení, když je zima. Je to drahá elektrická energie. Můžeme dále nabídnout zvukový komfort bydlení. Nejen uvnitř. Ale také z vnějšku, z ulice.

A rychlost výstavby?

My máme mokry proces – to ale mají kromě montovaných staveb všechny technologie. Hrubou stavbu stavíme rychle. Celý dům za šest až devět měsíců: od výkopu po nastěhování. A nemyslím nějaké provizorní bydlení, jsou tam omítky a všechno. Máme domy, kde se za pět měsíců bydlelo, to ale stavěl ředitel velké stavební firmy, na stavbě dělalo v jednom okamžiku třicet lidí.

Co chystáte, kam směřujete?

Směřujeme k větší rozmanitosti domů. V našem novém katalogu máme už domy jiné generace, než jsme stavěli na začátku. Rovné střechy, méně šikmé střechy. Samozřejmě pokračujeme ve snižování potřeby energie, to znamená, že znovu řešíme každý detail. Zvětšujeme velikost zasklených ploch. Pět až šest měsíců nám velká okna na jižní stranu šetří energii. ■

Velox

Stavební systém VELOX, nazývaný také systémem ztraceného bednění ze štěpkocementových desek, vznikl již v roce 1956 v Rakousku, kdy byly vyrobeny první desky VELOX. Rodinná firma VELOX-Werk GesmbH využila svých bohatých zkušeností ze stavebnictví, aby uvedla na trh tento stavební systém. Své přednosti uplatňuje při stavbách přízemních rodinných domů, patrových rodinných domů, hotelů, sportovních center, nemocnic, škol, obchodních, administrativních objektů, protihlukových stěn atd. Systém je vhodný i pro nízkoenergetické či pasivní domy. Na českém trhu se stavební systém VELOX objevuje od roku 1970, kdy se z něho stavěly zejména školy a školky. V této době se však oproti rakouskému originálu nepoužívala tepelněizolační vrstva ze stabilizovaného polystyrenu na vnějších deskách. Také současná kvalita nových desek VELOX WSD 35 je vyšší než kvalita tehdy používaných desek.

Za opravdový vstup originálního stavebního systému VELOX na český trh můžeme pokládat otevření nové výroby desek VELOX v roce 1995 v Hranicích na Moravě.

VELOX je technologie monolitických staveb. Stěny a stropy se betonují do předem připraveného bednění ze štěpkocementových desek VELOX, které se po vytvrdnutí betonu stávají trvalou součástí svislých i vodorovných konstrukcí. Výchozí surovinou pro výrobu desek je dřevo (89%). Dřevěná štěpka se smísí s cementem (9 %) a vodním sklem (2 %). Vodní sklo stabilizuje desky proti vlhkosti a zajišťuje jejich odolnost proti plísním a hlodavcům. Cement zajišťuje pevnost a soudržnost desek. Směs se plní do forem a stlačuje vysokým tlakem. Desky VELOX přebírají vlastnost dřeva, takže jsou velmi dobře opracovatelné. Desky lze řezat, vrtat, sbíjet hřebíky, frézovat, šroubovat bez hmoždinek. Poréznost jejich povrchu zajišťuje jednak vynikající spojení s omítkou a betonem a zároveň dokonalé tlumící vlastnosti a pohlcování hluku.

Montáž systému VELOX je vysoce hospodárná a rychlá, s minimálním použitím mechanismů a zařízení staveniště (stačí el. energie 220 V). 20 % hmotnosti stavebního materiálu je manipulováno ručně (desky VELOX) a 80 % tvoří beton, který se do stavby uloží čerpadlem na beton, mokry technologický proces systému zabere pouze 15 % z doby výstavby. Montáž systému VELOX, na rozdíl od některých klasických materiálů, je možné provádět i při teplotách do -8°C, kdy desky VELOX tvoří ochrannou izolaci betonu proti mrazu.

Úsporná je i doprava. U domu střední velikosti (160 m² zastavěné plochy) zajistí dopravu kompletního stavebního systému VELOX na stavbu dva kamiony.

Více na www.hoffmann.cz